

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

§. 3. Quid sit superioribus Iudicibus erga suos officiales faciendum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

1 Isa. 63. 5.
Ira sancta.

suos hostes, dicens illud, quod Christus apud Prophetam dixit de seipso: *calcavi inimicos meos in furore meo, & conculcaui eos in ira mea, & saluaui mihi brachium meum, & indignatio mea ipsa auxiliata est mihi.* Zelus enim adiuuat iustitiam, vt in despectum ipsius mundi, & carnis, ac sanguinis victrix euadat, feratq; vltimam suam sententiam: nec sistat, donec plenè illam exequatur. Non id volo dicere, vt Iudex *inexorabilem* se in rebus illis præbeat, in quibus iustitia habet suam latitudinem; & quando absque eius detrimento admittere potest appellationem, aut preces, aut indulgentiam aliquam; & moderatione adhibere: propterea enim dixit Ecclesiastes: *in noli esse inustus multum, sed rigorem & seueritatem moderatione tempera.* Tota tamen moderatio debet se intra iustitiæ limites continere: qui cum DEI offensione, ob nullius intercessionem, aut respectum humanum præteriri debent. Perpendit Rupertus, quod gladius flammeus, quem habebat Cherubim in manu, *in esset versatilis*, vt facile posset verti & flecti, quo significabatur, sententiam Dei in hac vita admittere supplicationem, & preces: temper tamen esse *flammeam*, quæ splendet, ac purificat: vt Iudices intelligant, se non debere in suo iudicio proteruos esse ac pertinaces; sed *dociles*: vt, quando ira expediet, illud mutant: ita tamen, vt contra puritatem & rectitudinem nihil admittant.

in Eccl. 7. 17.
Iustitia inexorabilis,
sed docilis.
in Lib. 31. in
Gen. 6. 31.

§. III. *Quid sit superioribus Iudicibus erga suos officiales faciendum.*

ALIA quoque obligatione non parua tenentur Iudices *superiores* erga suos *officiales* & ministros, qui in iustitia administranda ipsos adiuuant, quæ *duas* partes complectitur: *prima* est; vt, si ad ipsos spectet, eos *eligere*; non id faciant clausis: vt dicitur oculis; sed diligenter attendentes, vt necessarias illi qualitates ac dotes habeant ad sua officia ritè præstanda: alioquin ipsi Electoribus tribuentur illorum errores: *altera* est: vt *vigilent* ac diligenter attendant, an illi ita plenè sua munera expleant vt neque *versatis*, neque *iustitia* terminos transgrediantur; sed in *utraque* sint reliquis bono exemplo. Nam (vt ait Ecclesiasticus): *a secundum Iudicem populi, sic & ministri eius*, quare si Iudex est *iustus*: ministri eius ab eo discunt zelum iustitiæ, ad sua officia ritè peragenda, iuxta formam superius positam: vt solum *fiant quod iustum est; & quidem iuste*. Nemini inferentes iniuriam. Quare meritò debent illis seridè inprimis commendare, vt regulam illam perfectionis exactissimè seruent, quam S. Ioannes Baptista quibusdam publicis officialibus præscripsit, dicens: *b nihil amplius, quam quod constitutum est vobis, faciatis: neminem conculcatis, neque calumniã faciatis: & contenti estote stipendiis vestris.* Quibus verbis monet iustitiæ ministros, vt si pro suo labore *mercedem* habeant constitutam, aut *taxam* à legibus præscriptam, aut ex *conuen-*

1.
Elige.2.
Vigila.

a Eccl. 10. 2.

b Lm. 3. 13.

Nil indebitum petant.

tionem partitum dissidentium: dent operam, ne vlla fraude, violentia, aut aliqua alia extorsione utantur: sed ita contenti sint cum eo, quod ipsis debetur vt omnem excessum ab auaritia inuentum, ipsi euitent, & abscindant.

2.

MONERE etiam illos debent, vt quidquid à legibus & iustis constitutionibus est ordinatum, exactissime seruent; præcipue si, vt moris est, eas seruandi iuramentum præstiterint: alioquin & ipsa religio, & commune Reip. bonum facile peribunt: si, vt dixit Micheas Propheta, c *Princeps postulat, & iudex in reddendo est, & qui optimus est, quasi paluirus, & qui reclusus quasi spina de sepe,* quasi dixerit: qui ex officio debent zelare legum obseruationem, eisdem transgrediuntur: & qui oppressos defendere & protegere debent, eosdem ipsi opprimunt: & qui debet calumnias præuenire, & auertere, & ipsi sunt eorum authores. Quare Gubernatores, & eorum Iudices diligentem operam dare debent, vt Rempub. suaque tribunalia expurgent à duplici genere peccatorum, quæ illa vehementer turbant, & malam opinionem illis conciliant: furta scilicet palliata, & falsa iuramenta, quæ facilius in pauperibus & non habentibus necessaria iuxta gradum, & qualitatem suam, & officiorum suorum, locum inueniunt: quod apertè Salomon significauit, cum à Deo petijt, ne mendicitatem, aut diuitias sibi daret, sed tantum victui suo necessaria, dñe egestate (inquit) compulsus furer; & periurem nomen Dei mei. Tantam enim hæc duo vitia stragem in terra edunt, adeoque illa Deus D. N. detestatur: vt, ad manifestandum zelum suum ad ea puniendâ, ostenderit Zachariæ Prophetæ volumen quoddam valdè longum & latum per ærem volans, dicens: omnem furem & iuramentem iudicandum per ea, quæ in illo erant scripta: c *educam illud (dicit Dominus exercituum): & veniet ad domum furis, & ad domum iurantis in nomine meo mendaciter: & commorabitur in medio domus eius, & consumet eam, & ligna eius, & lapides eius.* Quod volumen scriptum significabat seuerissimam rationem procedendi, qua Deus Dominus noster vitur, cum domos visitat occultorum furum, & periurorum: vt eos præ meritis puniat. Quamuis autem plurimæ sint hæc domus, tres tamen præcipue hæc vitia frequentant, eò quod officijs suis minus fideliter fungantur. Prima sunt, domus multorum mercatorum, & mechanicorum, qui occupantur in emptionibus & venditionibus. Nam in his solent esse magnæ fraudes in ponderibus & falsis mensuris; in æstimatione nimia, & pretio rerum; in mercibus confictis, & veras mentientibus; in usuris & contractibus eas palliantibus, & alijs occultis furtis & prædis: quibus omnibus sæpe miscentur falsa iuramenta ad ea occultanda. Secunda domus sunt lusorum, & hominum otiosorum, & cupidorum, qui dies & noctes in ludendo, ac decipiendo; in iurando ac peierando consumunt; Tertia sunt domus multorum officialium, & ministrorum Iustitiæ, quorum secreta furta, sunt illicita pacta, salaria, siue mer-

c Mich. 7. 3.

Furta palliata.

Periuria.

c Prou. 30. 9.

c Zach. 5. 4.

1. Mercatorum.

2. Lusorum.

cedes, nimiae extorsiones & astutiae: quas adinueniunt, vt à litigantibus pecunias, dona, & munera extorqueant contra legem prohibitionem: calcantes etiam *iuramenta* eas custodiendi, quibus se obstrinxerunt, imò & recens edendo alia mendaciter. Huius quoque farinae sunt domus multorum *litigantium*, cupidorum, & ambitiosorum, qui per fraudes & falsos testes ac per iuria multa, desideriorum suorum volunt compotes fieri. Sed quoniam nullus horum occultare potest scelera sua Iudici supremo, ea ex caelo aspicienti: ille notat, scribitque omnia in praedicto volumine, siue membrana, *curus longitudo est viginti cubitorum, & latitudo decem*: eò quòd innumera peccata duobus his praedictis coniungantur: quorum damna ad multos transeunt ciues, in quibus diutissime haerent: quia *securos* se esse existimant. Sed iustitia diuina, cum illa notat in membrana praedicta, etiam scribit sententiam damnationis ad poenas *temporales, & aeternas*; quas illi promerentur. Et suo tempore intimat eam habitatoribus illarum domorum, & simul exequitur: *consumens eas, & ligna earum, & lapides earum*; hoc est, vsque ad ipsa *fundamenta*: quia priuat illos *vita, bonis fortuna, & honoribus*: animam verò aeternam cruciandam mittit in infernum. Et quamuis miseri & infelices illi existiment, iudicarium huiusmodi processum *tardius* progredi, ac proinde sententiam remotam esse ab executione: decipiuntur tamen: quia iam decreta à Deo caput ex tribunali diuino descendere, venitque volans magna celeritate instar *falcis* (quemadmodum alia versio habet, quam S. Chrylost. sequitur) & ipsis minimè cogitantibus tanget illorum capita punitione aliqua horrenda in aliorum exemplum & cautelam.

ATTENDANT igitur Gubernatores & Iudices, quomodo suis officijs satisfaciant: nam supremus iudex occultè suum constituit processum contra illos, suoque tempore sententiam feret, & iustam sumet vindictam. Intellegant quoque, teneri se ad praedictas omnes domos visitandas *furum & perurorum*; & iuris ordine processum contra eos formandum, ferendamque sententiam, ac pro meritis eos puniendos, non vt *pradam* inde quarant, & illorum spolijs ipsi ditentur: id enim esset (vt ait Apostolus) *eadem agere, qua iudicant*, ac proinde *ipso condempnare*: sed ad peccata *praeuenienda*, damnaque *reparanda*: priusquam diuina iustitia vltimam de ipsis vindictam sumat. Expediat autem, imò & iure fieri debet, vt in membrana siue charta aliqua magna scribantur scita & ordinationes, ab officialibus & ministris inferioribus seruandae: eamque in publico aliquo loco legendam collocare, vt ad omnium notitiam perueniat, nec possint ignorantia praetendere. Nec tamen sufficit alicui muro eam affigi, sed *volare* illam oportet ad praedictas domos, quas ipsi iudices, tanquam leges viuae visitent, illisque manifestent, & postea examinent, an seruetur; puniantque transgressores. Nec Iudices ipsi satis sibi esse existiment, si furta & delicta à ciuilibus legibus prohibita puniant: sed ex chari-

3.
Ministorum
Iustitia.

Litigantium.

Pena

non

Tarda.

Hom. 15. &
19 & 27. ad
populum.

Non puni-
ant vt di-
centur.
f Rom. 2. 1.

Leges affi-
gantur, ins-
nuentur.

*Divina lex
urgeatur.
Sess. 24. c. 1.
decreti de
reforma.*

*Festina
lenis.*

*g 4. Reg. 4.
29.*

*Recta &
prudens.
velocitas.*

*h Prou. 22.
29.*

tate & zelo progrediantur etiam ad alia vitia reparanda, quæ contra DEI honorẽ, & *proximi* utilitatem tendunt: etiam si humanis legibus nõ sint nominatim prohibita: satis enim esse debet, si à *divina* prohibeantur. Nam quidquid charitatis lege ciues ipsos mutuo inter se obligat, debet cum maiori excellentia in ipsis Gubernatoribus & Iudicibus inueniri. Nam (vt Concilium Tridentinum loquitur) *totius familia status & ordo mutabit, si quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite.*

DENIQUE membranæ illius volatus & celeritas Iudices monet, ne in predictis rebus gressu pergant testudineo, plumbeisque pedibus; sed cum magna *celeritate*: non quidem præcipiti ac temeraria, sed prudenti & *quæta*. Si enim improbi ad furta & periuria *festinant*; æquum certè est, Iudices etiam ad eadem puniendâ & reparandâ festinare. Et cum pœna cælestis *volando* veniat: iustum est etiam, eos ad peccata præueniendâ *volare*. Meminerint eius, quod Elifæus Giezi puero suo commendauit, cum eum mitteret ad vitam puero mortuo reddendam: *g accinge, inquit, lumbos tuos, & vade. Si occurrerit tibi homo, non salutes eum: & si te salutauerit quispiam, non respondeas illi.* Qua ratione significauit, eum, cui malis publicis occurrendi incumbit cura: tanta *festinatione* officium suum præstare debere, vt nihil, quod conatibus suis aduerletur, ipsum impediât, aut remoretur. Non debet alios *salutare* etiam suos ministros: quia non debet permittere se flecti, aut in suo officio relaxari vllius *amicitiæ* titulo; nec prætermittere punitionem rei, etiam aliqui amici sui. Et si salutetur, etiam non debet respondere: quia etiam oblata non debet acceptare *donâ*, nec *preces* aut blanditias: vt suam propterea *flectat relictitudinem*: sed semper vsque ad vltimam negotij expeditionem, ordinem & viam officij sui tenere debet. Sic enim felicem illam sortem consequetur, quam Salomon prædicat *h veloci viro in opere suo: coram Regibus* (inquit) *stabit, nec erit ante ignobiles.* Hæc enim feruens *prudensq;* in officio suo *velocitas* magno illum reddet honore dignum, & familiaritate Apud Reges & Principes terræ; & multò magis apud Regem cælestem.

CAPVT XII.

FORTITVDINEM GVBERNATORIBVS OMNI TEMPORE
pacis & belli esse necessariam: eandem verò inniti fiducia in DEVM.

EROICA FORTITVDINIS virtus est, quæ maximè eminet in laboribus & periculis *gubernationis*, tempore *pacis & belli*: non tamen existimandum est, eam in *corporis* viribus sitam esse: nam probis & improbis sunt communes, & æquè in bello iusto atque iniusto vsui esse possunt. & nisi rationis regula contineatur, quò sunt maiores, eò erunt

magis